1939 ий
15
ИЮЛЬ
№ 60 (559)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӧрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

Чодра промышленностьым ончыл радамыш лукмаште полшаш

Чодра мемнан эн кугу поянлыкна. Тудо максимально да рационально кучылтмаште социалистический государствын экономикыштыже да калык озанлыкыште кугу значенийым иметла.

Поснак кугу значенийым чодра кумышо пятилеткыште иметла. Садлан Молотов йолташ XVIII партийный с'ездыште чодра промышленностьын шенгелан кодмашыжым пытараш манын ончыктен да чодра промышленность ончылан телысе чодра заготовка сезоным максимально использоватлаш, тидын ден пырля талук мучко древесина заготовкым обеспечитлаш задачым шынден.

ВЛКСМ ЦК VIII пленумжо комсомольский организаций-шамычым государственный организаций-шамычлан чодра промышленностьын кодмашыжым ликвидироватлымаште практический полышым пуэн шогаш обязатлен.

ВКП(б) Марийский Обком ВЛКСМ Обком деч мемнан республикысе чодра промышленностьлан конкретный практический полышым пуэн шогаш требоватлен да чодра промышленностьым ончыл радамыш лукташ полшашлан чодра пашашке шагал гын 400 комсомолец ден молодежым колташ, чодраште комсомольский организаций-шамычым организоватлаш обязатлен.

Мемнан республикыште ятыр комсомолец ден несоюзный молодежь чодра промышленностьыш паша ышташ каеныт. Посна комсомольский организаций-шамыч ВКП(б) XVIII с'ездын да ВЛКСМ VIII пленумын решенийжым начарын огыл шукташ пижыныт. Юринский райкомол комсомольский прорабский пунктым организоватлаш решитлен. Кызыт тиде прорабский пунктышко постоянный кадрлан комсомолец ден молодежым колтат. Начарын огыл Морко районысо Березинский комсомольско-молодежный прорабский пункт пашам ышта.

Чодра пашаште посна комсомолец-шамыч пашан образецшым ончыктен шогеныт. Березинский прорабский пунктышто комсомолец Кольцов паша нормым 450 процентлан, Новиков 300 процентлан теменыт.

Туге гынат республикысе посна райкомол да первичный комсомольский организаций-шамыч чодра пашашке але эше йӧршеш ситыдымын участвоватлат. Партийный, советский да хозяйственный организаций-шамычлан чодра промышленностьым ончыл радамыш лукташ полшымаште активно огыт участвоватле. Утларакшым, кызыт кенеж жапыште тиде вопрос дене заниматлымым чарненыт.

Республика мучко 43 чодрасе первичный комсомольский организаций уло. Нине организацийлаште 700 утла комсомолец шотлалтеш. Но райкомол-шамыч, тугак обкомолат нине организаций-шамыч дене заниматлен огытыл. Садланак чодрасе посна комсомольский организаций-шамыч социалистический соревнованийым да стахановский движенийым шарымаште ончыл верым налын огыт шого. Комсомолец-шамыч ден молодежым чодра пашашке колтымаште Оршанка ден Йошкар-Ола район-шамыч йӧршын огыт заниматле. Нине райкомолын секретарьышт Жарков ден Власов йолташмыт чодра пашаште кунар комсомолец-шамыч да кузе нуно пашам ыштат, огыт шинче.

Кажне комсомольский комитетын задачышт—партийный, советский да хозяйственный организаций-шамычлан чодра промышленностьым ончыл радамаш лукташ полшаш. Чодра пашашке постоянный кадрлан да сезонный пашашке республика мучко шагал гын 400 комсомолец ден молодежым колтыман. Комсомольский организаций-шамыч чодрасе пашазе-шамыч коклаште социалистический соревнованийым, стахановский движенийым шарышаш, техучебым организоватлышаш улыт

Кажне комсомольский комитетлан участкым, лесопунктым ончыл участкыш да лесопунктышто савырышаш верч кучедалмашке чыла комсомолец да молодежым мобилизоватлыман, трудовой дисциплиным нарушатлыше-шамыч ваштареш кучедалман.

Чодраште агитационно-массовый пашам тӱн гычак саемдыман. Молодежь да пашазе-шамыч коклаште ВКП(б) XVIII с'ездын материалжым изучатлымашым организоватлаш.

Местный промышленностьысо стахановец-шамычын республиканский совещанийыште участвоватлыше-шамыч. Шола гыч: К. Д. Никанова — „Красный стекловар" янда заводын цех начальникше; Е. И. Малинина—МАССР Верховный Совет депутат, „Красный стекловар" янда заводын операторжо.

ВЛКСМ член улшо партии член ден кандидат-шамыч нерген

ВКП(б) ЦК-н пунчалже

1. ВКП(б) Уставын 64-ше §-ше дене келшышын обком, крайком-шамычым союзный республикласе компартий-шамычын ЦК-штым обязатлаш: партийын чыла членже ден кандидатше-шамычым, кудышт комсомольский организацийлаште руководящий постым огыт заниматле, комсомольский организацийлаште учет гыч сниматлымашым 1939 ий 1 августлан пытараш.

2. Комсомольский организацийлаште руководящий постым заниматлыше пашаен-шамыч дек относитлалтмылан шотлаш: ВЛКСМ первичный организацийласе комитет-шамычын членышт, групорг - шамыч, ВЛКСМ цеховой бюро-шамычын членышт, ВЛКСМ райком-шамычын да союзный республикласе ЦК-шамычын членышт, ВЛКСМ комитет - шамычын отдел вуйлатышышт ден инструкторышт, пионер - вожатый, горком, окружком, обком, крайком-шамыч, комсомол шотышто помполит-шамыч.

3. Партийын членже ден кандидатше-шамычын, кудышт ВКП(б) Уставын 64-ше §-ше дене келшышын ВЛКСМ членак лийын кодыт, персональный спискыштым ВЛКСМ райком, горком-шамычын предложенийышт почеш ВКП(б) райком, горком-шамыч ончышаш да утвердитлышаш улыт.

4. ВКП(б) райкомын, горкомын партий членыш я кандидатыш угыч приниматлыме да руководящий постым заниматлыдыме ВЛКСМ член-шамычым нунын партбилетым я кандидатский карточкым ончыктымышт почеш ВЛКСМ райком, горком-шамыч комсомольский учет гыч сниматлышаш улыт.

5. Установитлаш: ВЛКСМ член улдымо партий член ден кандидат-шамыч соответствующий парторганизацийын разрешенийже дене комсомольский организаций-шамычын руководящий органлашкышт сайлыме лийын кертыт да тыгай случайыште нуно ВЛКСМ членыш пурышаш улыт.

Комсомольский организаций-шамычын руководящий органлашкышт сайлыме партий член ден кандидат - шамыч ВЛКСМ членыш приниматлымашым, приниматлыме нерген первичный комсомольский организаций-шамычын погынымашешышт обсуждатлыме деч поснак, ВЛКСМ уставын требоватлыме рекомендаций-шамыч деч поснак вигак ВЛКСМ райком, горком-шамыч эртарат.

6. Умылтараш: кызытсе жапыште комсомольский организацийлаште агитатор, пропагандист да лекторлан пашам ыштыше партий член ден кандидат-шамыч комсомол гыч лекмекат партийный организаций-шамычын заданийышт почеш, комсомольский организаций-шамычлан кӱлеш полышым пуэн, тиде пашаштым шуктен шоген кертыт.

(„Комсомольская правда", 10 июль).

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

Физкультурный парадын повторный выступленийже

СССР СНК пеленсе физкультура ден спорт паша дене Всесоюзный комитет кодшо ийсе пример дене 1939 ийыште Всесоюзный физкультурный парадын повторный выступленийжым эртараш решитлен. Повторный выступленийым 20 да 21 июльышто „Динамо" стадионеш эртараш намечатлыме.

Северный крайыште населений перепись

1 августышто Хабаровский крайын крайний северыште перепись тӱнгалеш. Переписьын краевой бюрожо кугу ямдылалтмаш пашам ышта.

Маганданыште населенийым переписыватлаш тӱнгалше пашаен-шамычым инструктироватлат. Петропавловск-Камчаткыште инструктор-шамычлан семинар эртаралтеш.

Чукотийыште, Усть-Большерецкыште да Камчаткын Мильковский районыштыжо населений переписьлан ямдылалтмаш да переписьын значенийже нерген умылтарымаш виян кая. Восточный тундрын да Анадырский район-шамычын советский организацийлаштышт раз'яснительный пашалан шошо ярмаркам моштен использоватленыт. Хабаровский крайысе перепись бюро пашам сайын эртарашлан Якутский АССР-ысе перепись бюро дене соревноватла.

Йошкар флот нерген фильм-шамыч

Орденоносный студий Ленфильм „Четвертый перископ" полнометражный художественный фильмым снимаяш тӱнгалын. Фильм Йошкар флотын боевой куатан улмыжо нерген да тудын замечательный еҥышт нерген ойла. Одесский студий „Моряки" фильмым сниматла.

Испанский фашист-шамыч французский граница воктен укреплениймым ыштат

Париж. Испанский власть-шамыч франко-испанский границыште фортификационный пашам виян ыштат манын „Се суар" французский газета воза. Тиде паша фалангист-шамыч 53-шо дивизий да иностранный легион дивизий ден е ышталтеш.

„ЛЕНИН КОРНО" КОЛХОЗЫСО КОМСОМОЛЕЦ-ШАМЫЧ УБОРКЫЛАН ЯМДЫЛАЛТМАШТЕ

СТАХАНОВЕЦ-ШАМЫЧ

— Мемнан колхоз уборкылан шукертак ямде,— кугешнен ойла колхозын председательже В. Лебедев йолташ. Чынак, комсомолец Лебедев йолташ кугешнен кертеш, вет шке колхозшым ончыл верыш лукташлан тудо шуко энергийым пыштен.

Лебедев йолташ колхозышто 1931 ий гыч эре ответственный пашам шуктен — ондак бригадир-полеводлан 7 ий жап ыштен, а 1938 ий гыч — председатель. Пашам сайын ыштымыжлан тений ял озанлык передовик-шамычын республиканский совещанием Лебедев йолташым Всесоюзный ялозанлык Выставкыш путевка дене премироватлыме.

Комсомолец Селедкин йолташ тений 160 трудеными ыштен налын, тудо торф лукмаште пашан образецшым ончыктен да моло пашаштат нормым 150—170 процентлан темен толеш. Комсомольский пашаште участвоватла.

Русина Клавдия — 1937 ий гычын тӱҥалын пашам эре стахановски ышта.

МТФ-ыште доярка-шамыч кокла гыч Матвеева Мария, Кузьмина Александра, Сандерская Вера пашам йӧрвтен да моштен ыштат.

Колхозышто шуко самырык стахановец дене стахановка-шамычым ончыкташ лиеш. Но стахановец-шамыч коклаште илалшырак улыт. Теве Николай Иванович Крайкиным налына. Тудлан ынде 39 ий, но шонымашыже, койышыжо, пашаже — тудо коло ияш улеш манын шоныкта.

Чынак, Крайкин йолташ колхоз кеч могай пашам поручатла гынат, честно, срок деч ончыч да план деч утым ыштен шукта. Тений але марте тудлан

„Ленин корно" колхоз пеленсе комсомольский комитетын секретарьже Яша Крайкин йолташ.

ныл вере пашам ышташ логалын. МТФ-ыште икмыняр тылзе пашам ыштен, пашам тушто сай шынден. Вара 5-ше бригадын, 6 шо бригадын бригадирже лийын, кызыт 2-шо бригадын бригадирже. Крайкин йолташын бригадыже эре передовой ыле, кызытат 2-шо бригада 4-ше бригада ден пырля ончыл верыште кая. Торф лукмаште планым 333 кубометрлан утыж дене темен; чодра куклымаште 4,60 гам ыштен шуктен, моло бригада шкенышт планым темен огытыл.

Колхозлаште пашам честно ыштыше, сознательный еҥ-шамыч шуко улыт да кажне кечын, кажне ийын тиде передовик-шамыч армий эре кушкеш.

Я. Малинов.

ШУДО СОЛЫМАШЫМ ВАШКЕ ПЫТАРЫШНА

Кеч могай пашаланат ондакак сайын ямдылалтат гын велэ паша сайын да кӱлеш срокышто эрта. Шудо солымашым ме ныл кечыште эртарышна; ынде мемнан ончылно адакат ответственный паша шога: уборкым кӱчык срокышто да отлично эртараш.

Шудо годым стахановский паша дене колхозын ятыр членже шкенжым ончыктыш. Уборка жапыштат пашам стахановски ышташ чыла йӧн уло. Шудо солымаште нормым 150—170 процентлан темен тольым, уборкышто нормым эше утларак темышаш верч кучедалаш тӱҥалам.

Мый ынде кок ий годсек стахановка улам, 1938 ийыште комсомолыш пуренам, садланак мыйын ончылнем адакат кугу задача—Ленинско-Сталинский комсомолын лӱмжым пашаште честь дене оправдатлен толаш.

Стахановка—комсомолка Русина Клавдия.

УБОРКЫЛАН ЯМДЕ

Тений мемнан колхоз уборкылан ондак ямдылалтын „Уборка—сезонный паша да тудо вучаш ок йӧрате. Жапыште погенат—модын налынат, уборкышто почеш кодынат—модын колтенат"—манын Сталин йолташын каласымыжым ме эре шарнена.

Рабочий планым сайын составитлыме да чылан ужмо вереш сакалтыме. Молотильный токым кокыт ямдылышна, жнейка, лобогрейка, веялка—чыла ремонтироватлыме.

ВКП(б) ЦК майский Пленумын решенийжым колхозник-шамыч кугу куанымаш дене вашлийыч. Дисциплина колхозыштына эше утларак пеҥгыдеме; колхозник-шамыч пеҥгыдын каласышт—уборкым кӱчык жапыште сайын эртараш.

Мый бригадирлан шуко ий годсек ыштем. Мыйын бригадем (нылымше бригада) эре ончылно кая, кажне колхозник нормым утыж дене тема. Бригадыште кум звена—чылаже 28 еҥ. Нунын кокла гыч 3 стахановец. Шудо солымашым 4 кечыште эн ончыч пытарышна.

„Ленин корно" колхозын 4 №-ан бригадын бригадирже И. А. Большаков йолташ.

Уборкылан уло бригада ямде. Бригадын кажне членже уборка жапыште мом ыштышашым пален налын да ямдылалтын. Бригадын кажне членже обязательствым пуэн—уржам 4 кечыште поген пытараш.

Мый ӱшанем: нылымше бригада уборкыштат ончыл верым налеш, шке пашажым честь дене шукта. А ме, „Ленин корно" колхозысо комсомолец-шамыч, ончыкыжат бригадыште примерым ончыкташ, чыла ситыдымашым шке ажыштыже тӧрлаташ тӱҥалына, комсомолын лӱмжым оправдатлена.

Бригадир— И. Большаков.

ВКП(б) XVIII С'ЕЗДШЕ ДЕЧ ВАРА

ВКП(б) -н XVIII с'ездше Ленинско-Сталинский комсомол ончылан моткоч кугу задачым шынден.

„ВЛКСМ чыла государственный да хозяйственный строительствыште партийын активный помощникше улеш. Комсомольский организаций-шамыч социалистический строительствын чыла областьлаштыже, особенно тушто, кушто партийный организаций уке, партийный директива-шамычым на деле активно проводитлыше лийшаш улыт" (ВКП(б) Устав).

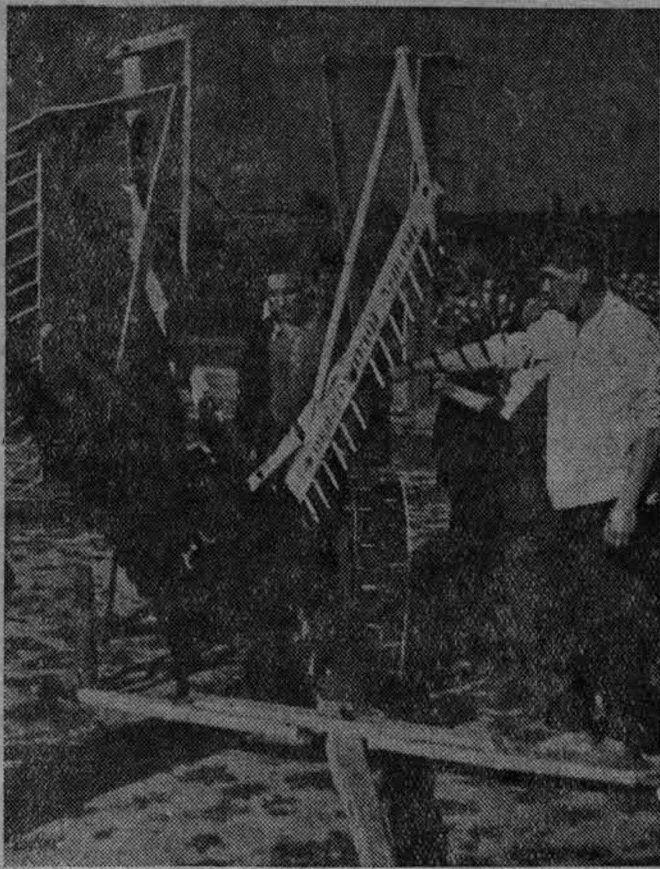
„Ленин корно" колхоз (Звениговский район) Марийский республикын ик передовой колхозшо—Всесоюзный ялозанлык Выставкыш кандидат. Тиде колхоз пелен первичный партийный организаций уке, садланак комсомольский организаций ӱмбак пеш кугу ответственность возлагатлалтын — колхозышто партийный директивым проводитлыше лийман.

Мемнан комсомольский организацийыште таче кечылан 42 член уло. ВКП(б)-н XVIII с'ездше деч вара комсомольский организаций шке пашажым шуко шотышто перестроитлен.

Теве протокол-шамычым ончен лекташ гын, собранийыште шукыжо годым могай вопрос-шамычым обсуждатлыме гычат комсомольский организацийын перестроитлалтмыжым вигак ужаш лиеш: XVIII с'езд деч вара комсомольский собранийлаште колхозный производство дене кылдалтше, хозяйственный вопрос-шамыч обсуждатлалтыныт. Конечно, протокол-шамычын ончылмаш але ситыдыме. Вет главныйже живой паша, колхозный илышын кажне детальышкыже вникатлымаш, активный практический полыш. Тиде могырым ончалаш гынат, комсомольский организацийын перестроитлалтмыжым ужаш лиеш.

Мутлан, шошо ага кампанийлан ямдылалтмаште комсомолец-шамыч практически шуко полшышт; колхоз председатель деч (председательлан комсомолец Лебедев Василий Тимофеевич ышта) кок гана отчетым колыштмо. „Ленин корно" колхоз шошо ага кампанийым 4 кечыште пытарыш. Комсомолец-шамыч гыч индеш стахановец пашаште образецым ончыктышт.

Колхоз 4000 воз терысым лукто, 2000 тонн торф дене удобритлыш, адакат комсомолец-шамыч кугу участийым приниматлышт. Комсомолец-стахановец Селедкин Илья кок тылзе жапыште шкетше 111 тонн торфым добыватлыш. Комсомолка-стахановка Русина Клавдия торф добыватлымаште планым утыж дене темен да молат тыгак.

„Ленин корно" колхозышто уборкылан чыла машина ямде.
Снимкыште: комсомолец-шамыч жнейкым ончат.
Фото М. Чуршуковын.

Шудо солымаш 3—4 кечыште эртыш. Тиде пашаште нылымше бригада эн ончык лекте; бригадир—комсомолец Большаков Иван Алексеевич пашам сайын организоватлен.

„Ленин корно" колхоз уборкыланат шукертак ямде. Уборкым эртарашлан конкретный планым ыштенна. Планым кажне бригада, звено, кажне член мом ыштышашым, могай участкыште лийшашым сайын пала. Машина ремонтироватлыме—кок жнейка, ик лобогрейка, кок веялка кече еда урожай погымо жапым вучат. Комсомолец-шамыч да чыла колхозник-шамыч пеҥгыде мутым пуышт—уржам 4 кечыште тӱрыснек поген пытараш, вообще уборкым кӱкшӧ качество дене кӱчык срокышто поген шукташ.

Колхозышто массово-политический пашам сайын шынденна. Стенгазета тылзыш кок-кум гана лектеш; бригада еда газетым, журналым лудыт—тиде пашам культурник комсомолец Шорников йолташ вуйлата. Адак почтальон Быстров йолташ колхозник-шамыч коклаште газетым, журналым лудеш.

Но комсомольский организацийын але ситыдымашыжат уло. Комсомольский организаций колхозный производствын кажне детальышкыжак вникатлен шуктен огыл. Теве колхозышто ясле уке—тиде шотышто шоналтыме огыл; кажо бригада почешырак кая—тиде пашаштат комсомольский организаций шагал ыштен.

Комсомольский организаций умбакыжат шке пашажым саемдышаш верч, XVIII партийный с'ездын да ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийыштым шуктышаш верч кучедалаш тӱҥалеш.

ВЛКСМ комитет секретарь Я. КРАЙКИН.

Снимкыште: „1905 ийысе революций“ колхозын (Звениговский район) хата-лабораторий вуйлатыше А. Р. Матюков ден колхоз председатель Березин у шурно созреватлымашым ончат.

Фото М. Чуршуковын.

ОБРАЩЕНИИЫМ КУМДАН ОБСУЖДАТЛАТ

СЕРНУР. (Телефон дене). „Коммунар“ колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийын комбайн-шамычым шефствыш налме нерген обращенийжым Сернурский районысо комсомольский организаций-шамычлаште обсуждатлымашым сайын организоватлыме. 13 июльлан 37 комсомольский организацийыште обсуждатлалтын. Тиде обращенийым комсомольский организаций-шамыч икшыкын вашлийыныт, „Коммунар“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын инициативыжым поддерживатленыт да шке ӱмбакышт конкретный обязательство-шамычым налыныт. Теве „У шурно“, „У вий“, „Марий вий“ да „Марий“ колхозласе комсомолец-шамыч „Коммунар“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын обращенийыште ончыктымо обязательство-шамычым тӱрыс налыныт да ешарен шке колхозысо уборочный машина-шамычым шефствыш налыныт.

Мамаев.

КУСТОВОЙ СОБРАНИЙ ЭРТЫШ

Шукерте огыл Звениговский район, Иркинскыште кустовой комсомольский собраний лие. Собраний ВКП(б) Марийский Обком 7-ше пленумын решенийжым обсуждатлыш да ончыкылык ыштышаш паша нерген практический задача-шамычым выдвигатлыш. Доклад почеш пренийыште выступатлыше-шамыч Иркинский кустысо колхоз-шамычын уборкылан начар ямдылалтмыштым, комсомолец-шамычын тиде пашаште начар полшымыштым ончыктышт. „Шемер“, „Боевик“, „Ончыл“, Молотов лӱмеш да моло колхоз-шамычат але марте жнейкым, молотилкым ремонтироватлен огытыл.

Колхозласе первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьышт („Шемер“—Романов, „Боевик“—Васильев да молат) уборкылан ямдылалтмаште нимогай пашамат огыт ыште. „Шемер“, „Ончыл“ колхозлаште комсомольский организаций-шамыч пашам план деч посна ыштат.

Кустовой собраний колхозлаште уборкылан чыла шот денат тӱрыс ямдылалтмашым обеспечитлаш, тидлан комсомол вийым утларак кучылташ; уборка жапыште культурно-массовый пашам кумдан шарен шогаш ик йӱк дене решенийым лукто.

А. Данилов.

ЙЫТЫН САЙ КУШКЕШ

Н.-Тор'ял. „Чолга-шӱдыр“ ден Киров лӱмеш колхоз-шамычын шӱльӧ, шож, шыдаҥ участкылаште кок гана прополкым эртарыме. Нине культура-шамыч чаплын кушкыт.

Тока йытыным шӱк шудо деч эрыктышт, кызыт йытын 42 сантиметр кужытан лийын.

В. Н. Веденькин.

УБОРКЫЛАН НАЧАР ЯМДЫЛАЛТЫТ

Мари-Турекский районысо Марий Китня ял совет „Йошкар-Октябрь“ колхоз у шурным погаш пеш начар ямдылалтеш. Жнейка, молотилка, моло машина-шамыч ремонтироватлыде шинчат. Колхозышто кычкышаш ӱзгар озадымыла кучылталтеш, кычкаш йӧршӧ орава 4 велэ. Тиде колхоз пелен первичный комсомольский организаций уло, но тудо уборкылан ямдылалтмашым ок вуйлате. Комсомольский пашам хозяйственный паша ден кылден ыштымаш уке. Колхозын чумыр пашажым, тугак уборкылан ямдылалтмашымат комсомольский погынымашеш ик ганат обсуждатлыме огыл.

Нартасский ял советыштат уборкылан ямдылалтмашым мокташ ок лий. „Увий“ колхозын 5 жнейкыже уло, кокытшо велэ ямде, молыжо кызытат ремотироватлыде шинчат. 36 имньылан 15 орава гына уло. Идым левашым огыт ачале. Тиде колхозышто партий ден правительствын „Колхоз-шамычын общественный мландыштым разбазариваний деч аралыме мера-шамыч нерген“ постановленийым начар умылтарыме. Сандене трудовой дисциплина кызытат лушкыдо. Колхозышто 125 трудоспособный колхозник уло, а пашам 40 колхозник гына постоянно ышта. Колхоз председатель Семенов колхозышто трудовой дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч кучедалшаш олмеш, шкежат тӱрлӧ амал ден колхоз паша деч шылын коштеш.

Коммунистический партий комсомол ончылан озанлык-политический пашаште эреак участвоватлаш задачым шынден. Мари-Турекский районысо первичный комсомольский организаций-шамыч колхоз-шамычын уборкылан ямдылалтмаштышт кугу инициативым ончыктышаш улыт. Партий ден правительствын шыҥдыме задачым честь дене шукташ кӱлеш.

М. Яныш.

Комсомольский организаций уборкылан ямдылалтмаште

„Вуртем“ колхоз (Моркинский район) пеленсе комсомольский организаций колхозлан уборкылан ямдылалтмаште кугун полшен.

Уборочный машина-шамычым комсомолец-шамыч вий денак ремонтироватлен шуктымо. Комсомолец-шамычым тӱредше, шийше да кылта пуртышо звеналашке прикрепитлыме. Нуно уборка жапыште соцсоревнованийым шараш да массово-политический пашам ышташ тӱгалыт.

Звеналаште чтец-шамычым ойрымо. Уборка жапыште лудаш шуко экземпляр районный да республиканский газет-шамычлан подпискым ыштыме. Бригадылаште да тыгак общеколхозный стенгазетым луктыт.

Комсомолец-шамыч коклаште ВКП(б) ЦК-ын да СССР СНК-н уборкылан ямдылалтме да ял озанлык продукт-шамыч заготовкылан ямдылалтме нерген постановленийым проработатлыме.

Комсомолец-шамыч уборка жапыште кӧ могай пашам ыштышашым да могай ӱзгар кӱлешым раш шинчат, кызыт уло колхоз уборкылан сайын ямдылалт шуын.

Васильев.

А. МАРЬЯМОВ

ФРАНЦУЗСКИЙ БУРЖУАЗНЫЙ РЕВОЛЮЦИЙЫН ШӰДӦВИТЛЫМШЕ ИЙЖЕ

Генеральный штат-шамыч

1789 ий 14 июльышто кастене Сент-Ануан верысе застава гыч Парижыш тудым гына пуртеныт, кӧ: — Эрык!—манын каласен.

Чыламат, тиде олан паролььжым палыдыме еҥ-шамычым, кученыт.

Парижыште революций тӱгалын.

Народный восстаний 12 июльышто тӱгалын.

1789 ий 5 майыште—Францийын корольжо Людовик XVI калыкын йодмыжым шукташ вынужден лийын да, Францийын тунамсе населенийже кум сословийлан шелалтмын представительыштым Парижыш ӱжын.

Тошто феодальный порядкын вийже почеш Францийын первый сословийже—духовенство, кокымшыжо—дворянство шотлалтын. Нине кок сословий деке Францийын ик шӱдын ужашыже деч шагал населений—200 тӱжем еҥ наре шотлалтын. Кумышо сословийышке нине первый кок сословийыш пурыдымо деч молыжо чыла пуреныт. Кумышо сословийышке шукыжым кресаньык-шамыч кокла гыч, нунын почеш оласе беднота, ремесленник да рабочий-шамыч относитлалтыныт. Кумышо сословийын верхушкыжо кугусостоянийым иметлыше буржуазий лийын, но тудо королевский Францийын чыла политический праваже дечат лишитлалтын.

Феодальный Франций тудо жапыште нелэ кризисым переживатлен.

Правительство кресаньык-шамычым мыняр чот шыгыремден, кузе кугу налогым нунын деч погæн, но элын финансовый положенийже тугак ий гыч ийыш начарештын. 1789 ийыште Францийым шужымаш авалтен. Самодержавий ден феодализм годым вес семынже лийынат ок керт: король оксам контроль деч посна кучылтын, а финансовый озанлыкым тыге ыштыме ыле, что налогым, оксам шуко иметлыше-шамыч огыл (духовенство, поян-помещик-шамыч тӱлымаш деч освободитлалтыныт ыле), а кӧ оксалан эре нужедалтше—кресаньык-шамыч да оласе тыгыде буржуазий тӱленыт.

Калык кум сословийын представительыштым ӱжаш требоватлен, нуно тыгай собраний у, утларак справедливый порядкым ышта манын ӱшаненыт. Король Генеральный штат-шамычым (сословный представительшамычын собранийже тыге маналтын) созыватлаш согласитлен, тудо монархийым крах деч спасатлашлан буржуазийын представительышт деч оксам налаш шонен.

1789 ий 5 майыште Версальыште корольын ола воктенсе поместьешыже Генеральный штат-шамыч почылтыныт. Король депутат-шамыч деке лектын, тунам Францийын историйыштыже первый гана кумышо сословийын представительышт корольын толмыж годым сукалтен шинчын огыт ул: король ден дворянин — феодал-шамыч ваштареш кучедалмаште французский буржуазий шкенжын праважым отстаиватлаш ситышын виян улмыжым шижын.

Бастилийым налмаш

Кумышо сословийын представительже-шамыч Генеральный штатлаште дворян дене ик йылме ден кутыраш да мирно договоритлаш лийдымым вашкен паленыт. Тунам, уло нацийын подавляющий большинством представлятлыше улмыштлан опиратлен, кумышо сословийысе депутат-шамыч шкеныштым Национальный собранийлан—элыште высший законодательный властьлан об'явитленыт. Тиде 1789 ийын 17 июльышто ыле.

Национальный собранийым король закондымо сборищылан об'явитлен. Собраний тидлан подчинятлен огыл. Корольын приказше почеш Париж деке войскамычым толаш тӱҥалыныт.

12 июльышто париж лишнысе беднота, ремесленник, тыгыде лавочник-шамыч да купец, адвокат, журналист, врач-шамыч—ик манаш, оласе чыла кумда масса уремыш лектын.

Немецкий драгун-шамычын тарлыме полкшо безоружный толпа ӱмбаке керылтын. Имнешке-шамыч икмыняр еҥым йӧрыктенyт, нунын коклаште кидеш изи азам кучышо ӱдрамашат лийын. Драгун-шамыч дене

(Умбакыже 4-ше страницыште).

10

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА ШАМЫЧ

США-ште негритянский рвезе-шамычым казнитлымаш

Американский пашазе печатын увертарымыже почеш, шукерте огыл Арканзас штатыште „ош ӱдрамашым изнасиловатлыме" обвинений почеш кок негритянский рвезе Клейтон ден Каррутер электрический тенгылыш шындалтыныт. Тиде рвезе-шамычым казнитлымаш американский пашазе организаций-шамычын пеш кугу возмущенийыштым луктын.

„Дейли уоркер" газета заявлятла: Клейтон ден Каррутер шотышто фабриковатлыме паша Скоттсборошто узник-шамычын пале процессым ушештара. Клейтон ден Каррутерым казнитлымаш чынжым тиде легальный линчеваний манын газета подчеркиватла.

Официальный статистикын данныйже почеш, ӱмаште идалыкын первый ужашыштыже США-се тӱрлӧ штатлаште 4 линчеваний случайым палемдыме.

Американский молодежьын положенийже

Сан-Францискошто (США) „Национальная ассоциация просвещения" член-шамычын с'ездышт почылтын. С'ездыште выступатлыше-шамыч американский молодежьын пеш нелэ положенийже нерген ойлат. 16 ияш гыч 24 ияш марте ийготан 6 миллион наре рвезе ең пашадыме да нигуштат огыт тунем. Миллион дене рвезе ең-шамыч жалкий существованийыште улыт.

7 ияш гыч 13 ияш марте ийготан 800 тӱжем американский йоча-шамыч школышко огыт кошт. Средний школлаште тунемшым кум миллионат пелэ йоча-шамыч, школа ситыдымылан кӧра, тунем огыт керт.

Японский армийыште антивоенный настроений

„Шуньбао" газетын увертарымыже почеш, Кантоныште японский летчик-шамыч шке командованийышт ваштареш восстанийым ямдыленыт. Заговорым японский жандармерий пален налын да 60 утла летчикым арестоватлыме да Японийыш колтымо.

Тудо газетак увертара: шукерте огыл Вейчжао (Грандуньын юго-западный ужашыштыже) остров дене шогышо японский жандармерий Японийыш адак 30 арестованныйым колтен.

Германский судостроительный верфьыште пожар

Польский телеграфный агентство (ПАТ) тыге увертара: Кепеникысе (Берлин лишне) Энгельбрехт вӱдйымал пушым ыштыме верфьыште 8-ше июль ваштареш кугу пожар тӱҥалын; пожар чыла сооружениймым, материал-шамыч запасым да ыштымаште улшо 56 пушым пытарен.

ФРАНЦУЗСКИЙ БУРЖУАЗНЫЙ РЕВОЛЮЦИЙЫН ШӰДӦВИТЛЫМШЕ ИИЖЕ

УМБАКЫЖЕ

командоватлыше князь Ламбеск камвозыш шоҥго еҥым шашка дене руалын. Тунам драгун -шамыч ӱмбак кӱым кышкеныт, нуныҥ вашатреш пистолет гыч лӱлмӧ йӱк шоктен.

Уло Париж мучко калыкын йӱкшӧ йоҥгалтын:

— Оружий дек!

Еҥ-шамыч оружейник-шамычын мастерской ден кевытлашкышт куржын пуреныт. Калык 13 июльышто арсенал дене завладетлен да чыла запасной оружийым погеҥ налын. Калык могырыш солдат-шамычын полкышт переходитленыт.

14 июльышто эрдене восстатлыше калык-шамычын кидыште Бастилий деч посна пӱтынь столица лийын.

Бастилий уло Францийлан—XIV курымышто ыштыме, корольын тушманже-шамычлан тюрьма олмеш шотлалтше—древний королевский крепостьшо—королевствын жестокостьшо ден произволжо лийын.

Бастилий Сент - Антуанский предместьеште шоген, тудын крепостьысо орудийын дулжо-шамыч рабочий ден ремесленник-шамычилыме кварталлашке виктарал тыныт ыле.

14 июльышто восстатлыше-шамыч крепостьым окружитленыт. Вооруженный калык толпашке шагал огыл салтак-шамыч ушненыт.

Штурм ныл шагат жап лийын.

Бастилий сӱмырлен.

Парижский восстаний нерген увер уло элым тарватен. Бретани, Турени, Пуату ялласе кресаньык-шамыч вӱр йӱшӧ феодал-шамычын замкыштым йӱлатылыныт. Бастилийын паденийже провинцийлаште революцийлан сигнал лийын.

(Умбакыже лиеш.)

ЛАГЕРЬЫШТЕ САЙ

Ӱшыт эҥер кишке семын кагыргылын йога. Чевер кече дене вӱдшӧ ший гай чот йылгыжеш. Коквелныжат тӱрлӧ пушеҥге леве мардеж дене укшлаштым тарвалтыл шогат. А пушеҥге лоҥгаште кайыкше лым лийде мурат. Тыгай сылне верыште Березино вoктене Морко районысо пионер-шамычлан лагерым почмо.

Мемнан мийме годым ӱшыт эҥерыште пионер-шамыч пуш тич погынен шинчыныт, мурым мурен вӱд ваштареш кӱзат ыле. Нунын пушыштым мардеж шӧпка семын рӱпша. Ик тураште йоча-шамыч пеш йӱштылыт. Вес вере коктын-кумытын колым эҥерат. Кумышо вере военный модыш дене модыт.

Тыге кажне кечын тиде лагерьыште Морко районысо 86 пионер-отличник-шамыч кана.

Сергей Эчан.

Каникул жапым моштен организоватлыме

Тений каникул жапыште Йошкар-Ола педагогический училищыште тунемше-шамыч санаторий, каныме пӧртлашке да экскурсийлашке коштеныт. Кызыт отличник Литвин „Солнце" курортышто (Кавказ) канен, адак ик путевкым Петергофский санаторийыш налме.

III-шо классым тунем лекше-шамыч 25 еҥ Москвашке экскурсий дене кайышт, 27 июль гыч 10 еҥ Ленинградыш каят. 14 отличник-шамыч Куяр, Курмыж да моло вереат каят.

Каникул жапым тений моштен организоватлыме.

И. П. Литвин.

60 студент дом отдыхышто кана

Йошкар-Ола Марпединститут студент-шамыч учебный годым успешно эртарымеке экзамен-шамычым сай да отлично отметка дене сдаватлен, ударник ден отличник-шамыч каникул жапыште дом отдыхыш канаш каеныт. Чылаже канаш 60 студентым колтымо.

В. Рожкин.

187 заявлений пурен

Йошкар-Ола педагогический училищыште тений неполный средний школым тунем пытарыше-шамыч деч 187 заявлений пурен. Нунын кокла гыч 37 еҥ тений 7-й классым „отлично" пытареныт, садлан нуно испытаний деч посна пурталтыт.

Поляков Павел Ронгинский район, Руя-Солинский неполный средний школыштo тунеммыже годым кум ий эре похвальный грамота дене тунемын, кызыт 3 грамота дене заявлениймым колтен.

И. П. Литвин.

Звениговский пионерский лагерьысе пионер-шамыч яра жапым культурно да веселан эртарат.

Фото М. Чуршуковын.

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ СТРЕЛКОВЫЙ СОРЕВНОВАНИЙ ЭРТЫШ

Шукерте огыл МАССР осоавиахим цетральный совет республиканский стрелковый соревнованийым эртарыш. Соревнованийын задачыже—осоавиахим райсовет ден горсовет-шамычын стрелковый пашам ыштен толмын результатшым выявитлаш, республикыште эн сай стрелковый командым да посна стрелок-шамычым выявитлен Всесоюзный стрелковый соревнованийыш колташ.

Соревнований 50 метр дистанцийыш кийшыла, сукен да шогалын лӱймаш дене эртен.

Соревнованийыште Йошкар-Ола Крупская лӱмеш пединститут команда первый верыш лектын. Тиде команда первый упражнений дене 500 возможный гыч 42½ очком, кокымшо упражнений дене 491 очком, кумышо упражнений дене 25 попаданий да 206 очком налын. Тиде командым судейский комиссий Москва олашке Всесоюзный стрелковый соревнованийыш колташ утвердитлен.

Сай стрелок-шамычым окса дене премироватлаш ыштыме. Каласаш кӱлеш, посна райсовет - шамыч тиде соревнованийыш кӱлеш семын относитлен огытыл. Садланак вет шуко район-шамыч (Тор'ял, Пектубаево, Оршанка, Мари-Турек, Косолапово, Параньга да тулеч молат) команда-шамыч выставитлен огытыл.

М. Толстухин.

ФУТБОЛЬНЫЙ МАТЧ-ШАМЫЧ

12 июльышто Йошкар-Ола „Динамо" водный стадионеш Йошкар-Ола — „Динамо" ден РККА Н-ский часть футбольный команда-шамычын встречышт лие. Модыш РККА Н-ский часть футболист-шамычын упорный нападенийышт дене тӱҥале, нуно „Динамо" командын капкаш икмыняр минут гычак кок мячым пуртат.

Динамовец-шамычат наступатлымашым виянгдаш тӱҥалыт, тыге первый тайм интересно эртыш; кокымшо тайм эртымек, тыгак „Динамо" команда дене РККА № часть баскетбольный команда коклаште баскетбольный соревнований лие.

Кастене артист - шамыч выступатленыт, массовый гуляний лийын.

А. Иванова.

* * *

Тиде кечыштак Йошкар-Ола „Медик" стадионеш Йошкар-Ола „Спартак" команда ден Зеленый дол (ТАССР)—„Судостроитель" футбольный команда-шамычын товарищеский встречышт лие.

Модмаште спартаковец-шамыч 3:0 счет дене сеҥышт.

„Спартак" команда нерген палемдаш кӱлеш: командын организованностьшо да дисциплинаже отсутствоватла. Модыш 5 шагатлан тӱҥалшаш ыле гын, Королев ден С. Васильев йолташ-шамычын почеш кодын толмышт-лан 6 шагатлан веле тӱҥалын. Адак посна модмо-шамычын начар модмышт дене, шуко модын налмаш мячым йомдареныт. Тиде М. Воробьев эн начар модын. „Спартак" командын составшым саемдыме нерген шоналташ кӱлеш.

УВЕРТАРЫМАШ

15 июльышто 7 час кастене МАССР Верховный Советын заседаний залешыже (Дом Советов 2 этаж) МЕЖДУНАРОДНЫЙ ПОЛОЖЕНИЙ тема дене оласе комсомолец-шамычлан лекций лиеш.

Лекцийым ВЛКСМ ЦК лекторжо Цулимов йолташ лудеш.

ВЛКСМ Горком.

Врид. отв. редактора—П. В. ЩЕРБАКОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—611. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.